

Babják Réka Rebeka: A filmek támogatási rendszere Magyarországon

Kiemelt figyelemmel a közvetett támogatási rendszerre a társasági adókedvezmény tükrében

Bevezetés

A „Saul fia”, a „Mindenki” és a „Testről és Lélekről”. Csak pár olyan filmcím, amely a közelmúltban nem csak a magyarok tetszését nyerte el, de végre a magyar filmalkotásokra a külföldi filmipar is felkapta a fejét. Míg az első két alkotás Oscar-díjat nyert, addig a „Testről és Lélekről” a Berlinale fődíjat kapta meg. Persze ezen alkotásokon kívül is az utóbbi években számos igen színvonalas film készült hazánkban, de ezek azok, melyeket mindenki ismer, melyekre mindenki büszke. Nagyon érdekesnek tartom, hogy Magyarország az elmúlt időszakban hatalmas fejlődésen ment keresztül abban a tekintetben, hogy a „filmes nagyhatalmak” között hol foglalja el a helyét.

A film a mindennapjaink szerves részévé vált már, ám abba gyakran nem gondolnak bele a fogyasztók, hogy mi is kell ahhoz, hogy ezek a filmek létrejöhessenek. Márpedig a támogatási rendszer nélkül nem lehetne a filmipar fejlődése ennyire látványos, mint amilyenné vált az elmúlt időszakban országunkban. Míg a hollywoodi filmgyártás futószalagszerűen történik, addig Európában sokkal inkább filmművészetről beszélhetünk. Ez remekül szemléltethető azzal a példával, hogy míg az ezredfordulón egy európai filmnek az átlagos költsége 500.000 euró volt, annak 70-80%-át állami finanszírozás tette ki, és körülbelül 150.000 fős nézőközönséget vonzott, addig átlagosan Amerikában egy filmnek a költsége 150 millió euró volt, szinte teljesen befektetői finanszírozásokból jött létre, és 58 millió eurós bevételt hozott (világszinten közel 10,5 millióan látták a filmet)[1]. A film viszont nem csak a hetedik művészeti ág, nem csak szórakozás, hanem sokkal több ennél: tőke, amelyre egy hatalmas iparág épült[2]. Ezt idővel Európában is észre kellett venni, és foglalkozni kellett a kérdéssel. A filmek elkészítéséhez kiemelkedően fontos a megfelelő anyagi háttér előteremtése. Nem kell ahhoz szakértőnek lenni, hogy egyértelmű legyen, hogy amelyik produkciónak nagyobb a forrása, az többet költhet a minőségre, vagyis professzionális stábotagokra, színészekre, és még a reklámozásra is. Magyarország az erejéhez képest ennek köszönhetően jelentős filmes hatalomnak számít Európában.[3] A továbbiakban Magyarország támogatási rendszerének főbb jellemzőit fogom bemutatni, kiemelt figyelmet fektetve a társasági adóra, az adókedvezmények rendszerére, a filmtámogatásra, majd pedig a közvetett támogatási

rendszerre.

A társasági adó alapjai

A társasági adó szabályozásáról a Társasági adóról és osztalékadóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény szól (a továbbiakban: Tao. törvény). A társasági adó alanyai vállalkozási tevékenységük alapján társasági adófizetésre kötelesek. Alkotmányos kötelezettség az, hogy a közterhekhez hozzá kell járulni, és ez nem csak a természetes személyekre vonatkozatható, hanem természetesen a vállalkozásokra is.^[4] Ennek az alapját az Alaptörvény XXX. cikke adja, melynek (1) bekezdése alapján: *„Teherbíró képességének, illetve a gazdaságban való részvételének megfelelően mindenki hozzájárul a közös szükségletek fedezéséhez.”*^[5] Ahhoz, hogy a társaságiadó fizetési kötelezettség fennálljon, szükség van arra, hogy az a szervezet, aki vállalkozási tevékenységet végez, a Tao. törvény alapján adóalanynak minősüljön.^[6] A társasági adó alanyai a belföldi illetőségű adózók, és a külföldi vállalkozások meghatározott esetben. A belföldi illetőségű adózók körét a Tao törvény 2.§ (2) bekezdése szabályozza, taxatív módon meghatározva ezen személyeket. Ezen kívül a törvény rögzíti, hogy belföldi illetőségű adózónak minősül az a külföldi személy is, akinek az üzletvezetésének a helye belföld. Az üzletvezetés helye a törvény alapján az a hely, ahol az ügyvezetés az irányításra berendezkedett.^[7] Adóalany még ezen kívül az a külföldi személy, illetve az, aki az üzletvezetés helye alapján külföldi illetőségű, abban az esetben, hogyha belföldi telephelyen végez vállalkozási tevékenységet, illetve akkor, hogyha ingatlannal rendelkező társaságnak a tagja.^[8]

A belföldi illetőségű adózóknak az adókötelezettsége teljes körű, ami azt jelenti, hogy a belföldről és a külföldről származó jövedelemre is kiterjed, tehát a világjövedelmük után adóznak, ezzel szemben azonban a külföldi vállalkozóknak az adókötelezettsége korlátozott, vagyis nekik társasági adófizetési kötelezettségük csak a belföldi telephelyen végzett vállalkozási tevékenységükből származó jövedelemre terjed ki.^[9]

A társasági adóalap meghatározása és a társasági adó mértéke

Ha a társasági adóalapot szeretnénk meghatározni, akkor a Számviteli törvény szabályai szerint megállapított adózás előtti eredményt kell figyelembe venni, és ezt kell korrigálni a növelő és a csökkentő tényezőkkel.^[10] Erre azért van szükség, mert a beszámoló (amennyiben nem kötelezett beszámoló készítésére, annyiban a könyviteli zárlat alapján^[11]), melyből az adózás előtti eredményt meg lehet állapítani, a számviteli szabályok

alapján készül, azonban a számviteli szabályok és a társasági adó szabályozása eltérő célokat szolgálnak. Míg a számviteli szabályok célja az, hogy a vállalkozás tevékenységéről a gazdasági élet más szereplői hű és valós képet kapjanak, addig a Tao. törvény fő célja az, hogy azok, akik vállalkozási tevékenységet végeznek, járuljanak hozzá a közkiadásokhoz, vagyis a jövedelmük után fizessenek adót.[12] Léteznek az adóalap védelmét szolgáló korrekciós tételek, melyeknek az a célja, hogy ne lehessen az adóalapot mesterségesen csökkenteni. Ezen kívül vannak olyan korrekciós tételek, melyek kedvezményt jelentenek. Ezeknek a nagy része azt biztosítja, hogy az eredményt mérsékelni lehessen a költségek és a ráfordítások összegével, melyek azért alakultak ki, mert bizonyos tevékenységeket az állam preferál, ide sorolhatóak például a beruházások ösztönzései, vagy a foglalkoztatás elősegítése.[13] Ezeken túl vannak olyan korrekciós tételek is, amelyek kétszeres adóztatás megakadályozását, vagy a szankcionálást szolgálják. Pár példát említve a konkrét módosító tételek közül, az adóalap védelmét szolgálja többek közt a céltartalék-elszámolás, az értékvesztés szabályozása, a nem a vállalkozás érdekében felmerült költségek elszámolásának korlátai; kedvezmény jellegűek az adományok, a foglalkoztatás-ösztönzés módosító tételei; szankciójellegűek pedig a bírságok.[14]

A társasági adó mértéke 9%. A társasági adót a pozitív adóalap és az adómérték szorzatával kaphatjuk meg.[15] Ez a mérték 2017. január elseje óta az Európai Unióban a legalacsonyabb.[16]

Az adókedvezmények rendszere

Az adókedvezmények kialakításával a jogalkotó képes arra, hogy a vállalkozásokat meghatározott irányba terelje, és külföldi befektetőket is az országba lehet ezekkel vonzani. Csak említés szinten azért megjegyezném azt is, hogy az adókedvezményi rendszer fenntartása mellett lehetőség van a támogatásra adófelajánlási rendszerben is a filmeket tekintve. ^[17]

Az adókedvezményeknek az érvényesítése következtében az adófizetési kötelezettség alacsonyabbá válik, mint az az adókedvezmény nélkül lenne. Az adókedvezmény igénybevételének általános szabályai alapján a társasági adó legfeljebb 80%-áig érvényesíthető fejlesztési adókedvezmény, és az így igénybe vett adókedvezménnyel csökkentett adóból pedig legfeljebb annak a 70%-áig érvényesíthetőek más adókedvezmények.[18] Azt is fontos rögzíteni, hogy amennyiben a törvény meghatározza azt az utolsó évet, amikor az adókedvezményt még igénybe lehet venni, akkor az utoljára abban az évben érvényesíthető, aminek az utolsó napja a Tao. törvényben megjelölt évben van. Az

adókedvezményeket adóvisszatartás formájában lehet igénybe venni.[19]

A társasági adót fizető vállalkozások a társasági adókedvezményekkel, pontosabban a támogatással olyan szervezeteket vagy célokat támogathatnak, melyek államilag kiemelt fontosságúak, mindezt úgy, hogy közben számukra is előnyös ez anyagilag, hiszen kevesebb társasági adót kell fizetniük, a támogatási összeg pedig a támogatott szervezethez kerül.^[20]

Fontos rögzíteni azt a Tao. törvény alapján, hogy az adókedvezmény csak annyiban alkalmazható és érvényesíthető, amennyiben az a jogügylet, ami ennek alapjául szolgál, megvalósítja az adóelőny célját, és emellett azt valós gazdasági és kereskedelmi körülmények támasztják alá.^[21]

A hatályos szabályozás szerint az alábbi adókedvezmények léteznek: a filmalkotás támogatásának adókedvezménye és egyéb adókedvezmények, kis- és középvállalkozások adókedvezménye, fejlesztési adókedvezmény, látvány-csapatsportok támogatásának adókedvezménye, energiahatékonysági célokat szolgáló beruházás, felújítás adókedvezménye, és az élőzenei szolgáltatás adókedvezménye.

A filmek támogatása a Társasági adóról szóló törvény alapján

Míg az Egyesült Államokban kialakult az a szemlélet, hogy a filmipar innovációját serkenteni kell, és vallják, hogy a filmipar egy igazán domináns ágazata lehet a gazdaságnak, addig Magyarországon ez a szemlélet kevésbé elterjedt. Azonban a változás érzékelhető, hiszen a 2004. évi II. törvény a mozgóképről (a továbbiakban: Filmtörvény), és ennek a 2012. január 01-jén hatályba lépett módosítása célként tűzi ki azt, hogy a filmkészítést, mint vállalkozást meg kell teremteni és elő kell mozdítani.[22] A filmek támogatási rendszerének szabályzásának a két jogi pillére a mozgóképről szóló 2004. évi II. törvény és az 1996. évi LXXXI. törvény társasági adóról és az osztalékadóról. Ennek az adókedvezménynek a célja az, hogy növelje a magyar, illetve a magyar részvétellel készülő filmeket. Persze mindezzel támogatják azt is, hogy a kulturális értékeinket megőrizzük, valamint, hogy új értékek is létrejöhessenek.[23]

Azok a társasági adófizetésre kötelezett adózók, akik a magyarországi filmgyártáshoz támogatást nyújtanak, e támogatás összegét adókedvezményként vehetik igénybe.^[24] A Tao. törvény szabályozása a filmalkotások támogatásának adókedvezményével kapcsolatban rögzíti, hogy a Filmtörvény szerinti megrendelésre készült filmalkotás, vagy a nem megrendelésre készült filmalkotások támogatója ezt a kedvezményt úgy veheti igénybe,

hogy a mozgóképzakmai hatóság kiállít számára egy támogatási igazolást. Ennek az igazolásnak tartalmaznia kell a megnevezését, székhelyét, adószámát, és a kedvezményre jogosító támogatás összegét annak, aki a támogatást nyújtotta a filmalkotás számára. Az adózó, aki rendelkezik ezzel az igazolással, az abban kiállított összeg erejéig az adójából adókedvezményt vehet igénybe, döntése szerint a támogatásnak az adóévében, de legkésőbb az azt követő naptári évet követő nyolcadik adóévi adójából, és ez független attól, hogy az adózó ezzel a támogatással nem növeli az adózás előtti eredményét. Ahhoz, hogy az adókedvezményt igénybe vehesse az adózó, a jogosult szervezetnek meg kell fizetnie a Tao. törvényben meghatározott kiegészítő támogatást a támogatás juttatásának adóévében. A támogatási igazolásoknak az összértéke, valamint a Filmtörvény alapján kiadott határozatban megállapított közvetett támogatásnak az összege nem haladhatja meg a filmgyártási költségnek a Filmtörvényben meghatározott részének (a Filmtörvény alapján a közvetett támogatás alapja a közvetlen filmgyártási költségnek a száz százaléka abban az esetben, hogyha a filmalkotás a közvetlen gyártási költségeinek legalább nyolcvan százaléka közvetlen magyar filmgyártási költségnek minősül. Amennyiben a filmalkotás nem éri el ezt az arányt, akkor a közvetett támogatásnak az alapja a közvetlen magyar gyártási költségnek a 1,25-dal szorzott összege) a 30 százalékát. 2018. augusztus 4-étől hatályos az a szabály, hogy a támogatásnak az összértéke nem haladhatja meg a közvetlen filmgyártási költségnek a 30%-át, ami leegyszerűsítve az előbb tanulmányozottakat, azt jelenti, hogy a filmkészítők most már a közvetlen gyártási költségek 30%-át fedezhetik a társasági adó felajánlásokból. Ez 2018. augusztus 4-ét megelőzően 25% volt.^[25] Nem adható ki igazolás abban az esetben, hogyha a filmalkotás a Filmtörvény alapján nem jogosult közvetett támogatásra. A kiegészítő támogatás a Tao. törvény alapján a támogatási igazolásban meghatározott összeg 9%-os adókulccsal kiszámított értéknek legalább a 75 %-a.[26]

Tehát összefoglalva, az adózó a filmalkotásoknak a támogatásáról kiadott támogatási igazolásnak az összegéig adókedvezményt vehet igénybe, melynek feltétele az, hogy a törvényben foglaltak szerint támogatást nyújtson. Az adókedvezmény pedig az az összeg, amely a támogatási igazolásban szerepel.[27]

Az általános szabályokhoz igazodva kiemelném, hogy a filmalkotások támogatásának az adókedvezménye maximum a fejlesztési adókedvezménnyel már csökkentett társasági adónak a 70%-áig érvényesíthető, az összes többi adókedvezménnyel összevontan (természetesen ez csak akkor mérvadó, ha a vállalkozás más adókedvezmények igénybevételére is jogosult). A támogatás által elérhető adóelőny 2017-től kezdődően 2,25% azáltal, hogy az *„elért adóelőny 75 százalékának megfelelő kiegészítő támogatást is kell nyújtani a Filmalap részére.”*^[28]

A filmtámogatás szabályozási alapjai

Mivel Magyarországon a munkaerő viszonylag olcsó, ugyanakkor szakképzett, valamint hazánkban ösztönzőek az adószabályok és felszereltek a filmstúdiók, ráadásul Magyarország a világnak szinte az összes táját képes felidézni, így egyre több nagy filmes produkció (bérmunkában vagy koprodukcióban való) elkészítése kapcsolódhat hazánkhoz, ezzel hozzájárulva a központi bevételekhez is.[29] A film nem csupán egy művészi alkotómunka, hanem gazdasági jószág is, hiszen a filmszalagok előállítása, valamint azoknak a forgalmazása igényli a munka-és tőkebefektetést.[30] Ahogy az minden vállalkozásra igaz, a filmkészítésnél is kijelenthető, hogy nem lehet sikereket elérni biztos anyagi háttér nélkül. Persze a filmeknél ezen kívül még rengeteg fontos tényező van, mint például a lehető legjobb stáb, a jó forgatókönyv, a jól elkészített gyártási ütemterv, és a mindezeket tisztázó szerződések. A költségvetési háttér biztosítása a producer feladata. Felmerül a kérdés, hogy egy filmprodukció milyen forrásokból szerezhethet pénzt. A film előállítója magánkézből és állami támogatásból szerezhethet pénzt, forrást biztosítva ezzel a minél professzionálisabb szakmai stábhoz, színészekhez, és a minél nagyobb piacszerzéshez. Magyarországon a támogatási rendszer a 2004-es törvénnyel jelentős mértékben átalakult. A Filmtörvény a 7. §-ban meghatározza a támogatási formákat, mely szerint a mozgóképszakmai célok támogatása a közvetlen támogatások és a közvetett támogatások útján valósul meg.[31]

Egyszerűsítve a következőkben megfogalmazottakat, annyit már most előrevetítenék, hogy a támogatások lényegi különbsége abban ragadható meg, hogy amíg a közvetlen támogatás a központi költségvetésből és egyéb költségvetésekből nyújtott támogatásoknak a révén valósul meg, addig a közvetett támogatás lényege abban áll, hogy a nyereséges vállalkozások a társasági adójuknak meghatározott részét arra fordíthatják, hogy filmalkotásokat támogassanak, miközben ezzel adókedvezményt érnek el.

A közvetlen támogatás

Kijelenthető, hogy a 2011 előtt a magyarországi közvetlen támogatás rugalmatlan volt, és nem működött hatékonyan. Azok a filmek, melyek nagyrészt állami támogatásból készültek, néha feleslegesen sok pénzt használtak fel, és mindezek mellett nem voltak megfelelő minőségűek, és a piaci igényeknek sem feleltek meg. 2011 elején viszont, amikor Andy Vajnákat kinevezték a filmipar megújításáért felelős kormánybiztosnak, létrehozták a Magyar Nemzeti Filmalapot, és ezeknek köszönhetően jelentős változások következtek be a filmgyártás területén.[32]

A közvetlen támogatás a központi költségvetésből nyújtott költségvetési támogatás és a helyi önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat által, saját költségvetéséből nyújtott támogatás, valamint abból a hozzájárulásból nyújtott támogatás, melyet a törvény alapján közvetett támogatásban részesülő filmelőállító vagy filmgyártó vállalkozás a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatalának a támogatásra való jogosultságot megállapító döntésben meghatározott közvetlen filmgyártási költség 0,5%-át, de filmalkotásonként maximum tizenötmillió forintot mozgóképszakmai képzési hozzájárulás címén a Magyar Nemzeti Filmalap Közhasznú Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaságnak fizet.[33]

Az NMHH Médiatanácsának Magyar Média Mecenatúra programjának van ezen túl kiemelkedő szerepe a közvetlen támogatásban. Ezt az NMHH Médiatanácsa 2011-ben hozta létre, és ez a pályázati rendszer két részből áll, egyrészt van egy olyan része, mely a médiaszolgáltatóknak a működési költségeit, a műszaki fejlesztést és a műsorgyártást támogatja, a másik része pedig a közszolgálati televíziós, rádiós, és online tartalmakat támogató pályázatokból áll. Az olyan filmalkotásokat, melyek a Mecenatúra Program pályázati rendszerén keresztül készültek el, mindig bemutatja valamelyik olyan tévécsatorna, melynek országos a lefedettsége.

A közvetett támogatás

Ahogy már említettem, a Filmtörvény 2004-ben jelentős változást hozott, és ennek nagyban köszönhető az, hogy ma beszélhetünk Magyarországon tényleges filmgyártásról. Miután a Filmtörvény hatályba lépett, majd azt 2012-ben módosították, a legfontosabb újítás az volt tehát, hogy a társasági adófizetési kötelezettséggel rendelkező vállalkozások számára előnyössé vált a filmiparnak a támogatása, vagyis hogy a társasági adót fizető vállalkozások érdekeltté váltak abban, hogy a filmkészítésbe fektessenek be. Ezen szabályozások előtt a támogatók nem kaptak adókedvezményt, tehát nem voltak érdekeltek ebben. Ezzel tulajdonképpen az állam lemond az adóbevételének egy részéről, azt a célt szolgálva, hogy támogassa a kultúrát és a filmipar fejlődését.[34] De vajon megéri ez az államnak?! Természetesen igen, mert nem lehet elfeledkezni arról sem, hogy ezeknek a produkcióknak multiplikátor hatásuk is van, miszerint fellendítik a helyi hotelszolgáltatásokat, hatással vannak az étkeztetésre és a szállításra is, úgyhogy összességében az államnak ez jó befektetés, hiszen ezek a tényezők testet öltenek az adóbevételekben.[35]

A közvetett támogatás az, melyet a Tao. törvényben meghatározott adókedvezményre, vagy rendelkezés alapján felajánlott adóra tekintettel biztosítanak, vagy a Tao. tv.-ben meghatározott kiegészítő támogatásból nyújtanak, vagy a Filmtörvényben meghatározott szabályok szerint amit az állami adóhatóságon keresztül biztosítanak.[36] A feltétele a

támogatás igénybevételének az, hogy a Filmiroda a filmgyártót és a filmalkotást is – még a gyártás megkezdése előtt – nyilvántartásba vegye.[37] Annak a filmelőállítónak vagy filmgyártónak, aki támogatást venne igénybe, szüksége lesz arra, hogy regisztráljon a Filmiroda cégbázisába, sőt a produkció gyártásának és forgatásának kezdő időpontját is be kell jelentenie. A filmirodai regisztráció, vagyis a nyilvántartásba vétel lehetősége fennáll a természetes személyeknek filmforgalmazóként, mozi üzemeltetőként vagy egyéb minőségben; és mozgóképszakmai szervezetek számára. A támogatásra jogosultságot a Filmiroda állapítja meg, melynek keretein belül a produkciónak meg kell felelnie egy kulturális tesztnak, illetve megvizsgálják a megvalósítás finanszírozási hátterét, valamint a költségvetést, és fontos az is, hogy magyar filmalkotásról vagy magyar részvételű filmalkotásról legyen szó. Ahogy már említettem, a Filmiroda a támogatási igazolást a támogatónak adja ki, arra vonatkozóan, hogy mekkora a támogatási összeg, és a vállalkozás ezzel az igazolással tudja adókedvezményét érvényre juttatni.

A támogatást a támogatók a Magyar Nemzeti Filmalap által kezelt letéti számlára utalhatják. Ez azért hasznos, mert ezzel elkerülhető a közvetítő ügynökök jelenléte, amely a kért magas járulékok miatt negatív jellegű. A Filmtörvény a támogatás odaítélése szempontjából különbséget tesz a nem megrendelésre készülő filmek és a megrendelésre készülő filmek között.

A nem megrendelésre készülő filmek

A nem megrendelésre készülő filmalkotás az a filmalkotás, aminek a gyártásában részt vesz olyan vállalkozás, mely az adott film tekintetében magyar filmelőállítónak minősül. Magyar filmelőállító az a filmelőállító, aki magyarországi székhellyel rendelkezik, és tevékenységi körei között szerepel a filmelőállítás és a filmgyártás. [38] Az ilyen filmek tekintetében a közvetett támogatás azoknak a magyar filmeknek és koprodukciónak a támogatását szolgálja, akiknél a gyártók nem tudják biztosítani a filmnek a teljes költségvetését, ezért szükség van arra, hogy külső magánfinanszírozókat is bevonjanak.[39]

A megrendelésre készülő filmek

A megrendelésre készülő film az a filmalkotás, aminek a gyártásában az adott filmet tekintve olyan vállalkozás vesz részt, amely filmgyártónak minősül.[40] A megrendelésre készülő filmek tekintetében a közvetett támogatás az olyan produkcióknak a támogatását célozza meg, ahol a filmnek a költségvetése biztosított teljes mértékben a külföldi filmgyártó által, de valójában a támogatással a cél az, hogy a visszatérítést kihasználva a magyarországi gyártási költségeit a külföldi filmkészítő csökkentse.[41] Ennek a rendszernek köszönhető

tulajdonképpen az, hogy Magyarország ennyire vonzóvá vált a külföldi filmkészítők szemében forgatási helyszínként.

Miért előnyös ez a támogatás?

Ha támogatásról és kedvezményekről beszélünk, akkor érdemes megvizsgálni azt, hogy ez melyik oldal számára milyen szempontokból előnyös. A Filmtörvény elfogadásának évében, vagyis 2004-ben 86 filmalkotás készült hazánkban, ám 4 évvel később, vagyis 2008-ban ez a szám jelentősen növekedett, akkor már 484 produkció készült. Ez a tendencia azóta is javul. Azon túl, hogy a filmeseknek kiemelten hasznos ez az intézmény, ennek mások is örülhetnek, hiszen a filmipar fellendülésével ebben az ágazatban rengeteg új munkahely is keletkezett.^[42]

Az adókedvezmény rendszere óta a támogató vállalkozásoknak az jelent előnyt, hogy a Tao. törvény alapján adókedvezményben részesülnek a filmprodukciók támogatása révén. Ezzel a támogató komoly összegeket képes megtakarítani. A filmgyártó vállalkozások számára természetesen a legfőbb előny az, hogy a közvetett támogatás többletforrást jelent a finanszírozásban. A magyar filmszakma főképp a Filmtörvény hatályba lépését követően és a 2012. január 01-jén hatályba lépett Filmtörvény módosításnak köszönhetően hatalmas fejlődésnek indult, és ennek kiemelkedő része a közvetett támogatásoknak, valamint a 2012 után megkísérelt átszervezett közvetlen támogatásoknak köszönhető.^[43] A filmalkotások támogatása egyre népszerűbb, és egyre nagyobb mértékű, amit tökéletesen szemléltet az, hogy az elmúlt években mintegy a duplájára emelkedett a Magyar Nemzeti Filmalapnak a támogatási kerete. A Filmalap 2016-ban 3,9 milliárd forinttal tudta támogatni a támogatásra pályázókat, míg 2018-ban ez az összeg már meghaladta a 8,45 milliárd forintot.^[44] Azért is fontos, hogy ez a kiépített adókedvezmény, a filmtámogatási rendszer a külföldi produkciókat Magyarországra vonzza, mert csak a hazai produkciók nem nyújtanak elég munkalehetőséget, illetve a stúdiók kihasználtsága se lenne elég hatékony a külföldi produkciók hiányában.^[45]

A támogatási rendszer problémái

A magyar filmszakma, meg úgy egyébként szinte minden terület egyik legjelentős problémáját abban lehet megragadni, hogy a résztvevők nem igazán vannak tisztában a jogaikkal és a kötelezettségeikkel, és ebből kifolyólag nem tudnak ezekkel megfelelő módon élni, vagyis érvényesíteni ezeket.^[46] Ezen túl pedig a válság időszakában nehézkesen működött a filmek támogatása, ugyanis ezzel az adókedvezménnyel csak azok a vállalkozások tudtak élni, akik nyereségesek voltak.^[47]

Mindaz, amit idáig a tanulmányomban kifejtettem, nagyon szépen hangzik, azonban a helyzet valójában nem ilyen fényes. Ami a probléma, az az, hogy nincs elég vállalkozás, aki felajánlaná a társasági adóját, így hiába vállalja a filmgyártó a külföldi produkció elkészítését, nem biztos, hogy tud fizetni. Ezért jött létre tulajdonképpen a Filmalap letéti számlája, amelyre rá lehet utalni az összeget, a Filmalap pedig elosztja a szigorú törvényi szabályoknak megfelelően. De a probléma még a mai napig az, hogy sokszor több az igény, mint amennyien befizetnek pénzt a letéti számlára.

Összegzés

Felmerülhet a kérdés, hogy miért fontos támogatni a filmeket, miközben annyi másra lehetne ezt az összeget szánni. Ez teljesen jogos, ugyanakkor a filmművészet az egyik eszköze a kultúra terjesztésének, és eszköze annak, hogy különböző nemzetek kapcsolatba kerülhessenek egymással. A filmek által közvetíteni lehet a nemzeti nyelvünket, hagyományainkat, a kultúránkat mások felé is olyan szemléletes módon, melyre nincs más eszközünk. Mindemellett természetesen gazdasági érvek is szólnak a támogatás mellett. Mivel a film kereskedelmi termék is, ezért annak értékesítésére, előállítására természetesen a piaci törvényszerűségek hatással vannak.[48]

A filmes alkotásoknak kiemelkedő szerepe van tehát az európai sokszínűségben, és a nemzeti identitások megőrzésében, és mivel a filmek gyártási költségei jelentősen magasak, ezért a piaci fenntarthatóságuk is kiemelkedően fontos, mely a támogatási rendszer nélkül közel sem tudna ilyen jól működni. Éppen ezért fontos átlátni ezeket a rendszereket, hogy lássuk azok fontosságát. Mint minden rendszernek, ennek is vannak hibái, ám látni lehet a fejlődést, ami az elmúlt években végbement, és az biztos, hogy pozitívan állhatunk hozzá a jövőbeli további fejlődés reményéhez.

[1] Szalay Klára: *Támogatni vagy nem támogatni? Filmtámogatási rendszerek kritikai megközelítése* / Pro Futuro 2016 43.

[2] Takó Sándor: *A filmkészítés folyamatát övező polgári jogi kérdések Magyarországon és az Egyesült Államokban, különös tekintettel a szerzői jogra* / Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle 2014 6.

[3] Takó Sándor: *A filmkészítés folyamatát övező polgári jogi kérdések Magyarországon és az*

Egyesült Államokban, különös tekintettel a szerzői jogra / Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle 2014 25.

[4] Kurucz-Váradi Károly, Pecze Ibolya: *Társasági adó és osztalékadó Kommentár állásfoglalásokkal és gyakorlati példákkal*, Budapest, KJK-Kerszöv, 2000 11.

[5] Magyarország Alaptörvénye XXX. cikk (1) bekezdés

[6] Kurucz-Váradi Károly, Pecze Ibolya: *Társasági adó és osztalékadó Kommentár állásfoglalásokkal és gyakorlati példákkal*, Budapest, KJK-Kerszöv, 2000 13.

[7] Tao. törvény 4.§ 35.

[8] Tao. törvény 2.§ (4) bekezdés a) és c) pont

[9] Ácsné Molnár Judit, Pölöskei Pálné: *Társasági adó 2017*, Budapest Saldo 2017 11.

[10] Ácsné Molnár Judit, Pölöskei Pálné: *Társasági adó 2017*, Budapest Saldo 2017 18.

[11] Tao. törvény 6.§ (2) bekezdés

[12] Halustyik Anna: *Pénzügyi Jog III.* PPKE JÁK 2014 39.

[13] Ácsné Molnár Judit, Pölöskei Pálné: *Társasági adó 2017*, Budapest Saldo 2017 18.

[14] Halustyik Anna: *Pénzügyi Jog III.* PPKE JÁK 2014 39.

[15] Tao. tv. 19.§

[16] TÁRSASÁGI ADÓKULCS – ORSZÁGOK LISTÁJA

<https://hu.tradingeconomics.com/country-list/corporate-tax-rate>

[17] Herich György, Bokor Csaba: *Adó magyarázatok 2019*, Budapest Penta Unió, 2019 230.

[18] Tao. tv. 23§ (2)-(3) bekezdés

[19] Ácsné Molnár Judit, Pölöskei Pálné: *Társasági adó 2017*, Budapest Saldo 2017 191.

[20] PIAC&PROFIT https://piacesprofit.hu/kkv_cegblog/a-cao-tamogatasrol-kozerthetoen/

- [21] Kurucz-Váradi Károly, Pecze Ibolya: *Társasági adó és osztalékadó Kommentár állásfoglalásokkal és gyakorlati példákkal*, Budapest, KJK-Kerszöv, 2000 12.
- [22] Takó Sándor: *A filmkészítés folyamatát övező polgári jogi kérdések Magyarországon és az Egyesült Államokban, különös tekintettel a szerzői jogra / Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle 2014 7-8.*
- [23] Ácsné Molnár Judit, Pölöskei Pálné: *Társasági adó 2017*, Budapest Saldo 2017 192.
- [24] Herich György, Bokor Csaba: *Adó magyarázatok 2019*, Budapest Penta Unió, 2019 228.
- [25] Herich György, Bokor Csaba: *Adó magyarázatok 2019*, Budapest Penta Unió, 2019 229.
- [26] Tao. törvény 22.§ (1)-(12) bekezdések
- [27] Ácsné Molnár Judit, Pölöskei Pálné: *Társasági adó 2017*, Budapest Saldo 2017 191.o
- [28] Herich György, Bokor Csaba: *Adó magyarázatok 2019*, Budapest Penta Unió, 2019 228-229.o
- [29] Simon Dorottya: *A szerzői jogi ágazatok gazdasági súlya Magyarországon 4.*, Budapest Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, 2014 55-57.o
- [30] Takó Sándor: *A filmkészítés folyamatát övező polgári jogi kérdések Magyarországon és az Egyesült Államokban, különös tekintettel a szerzői jogra / Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle 2014 7.o*
- [31] Takó Sándor: *A filmkészítés folyamatát övező polgári jogi kérdések Magyarországon és az Egyesült Államokban, különös tekintettel a szerzői jogra / Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle 2014 22.o, 25-26.o*
- [32] Takó Sándor: *A filmkészítés folyamatát övező polgári jogi kérdések Magyarországon és az Egyesült Államokban, különös tekintettel a szerzői jogra / Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle 2014 30-31.o*
- [33] 2004. évi II. törvény a mozgóképről 7.§ a)pont és 31/B. § (2c) bekezdés

[34] Takó Sándor: *A filmkészítés folyamatát övező polgári jogi kérdések Magyarországon és az Egyesült Államokban, különös tekintettel a szerzői jogra* / Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle 2014 27-30.o

[35] Szalay Klára: *Támogatni vagy nem támogatni? Filmtámogatási rendszerek kritikai megközelítése* / Pro Futuro 2016 56.o

[36] 2004. évi II. törvény a mozgóképről 7.§ b)pont és 31/D. §

[37] NMHH Nemzeti Filmiroda: Összefoglaló a filmtámogatási rendszer struktúrájáról
https://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiPx8yN5OnhAhWp6KYKHdgiBvgQFjABegQIAhAC&url=http%3A%2F%2Fnmhh.hu%2Fdokumentum%2F170438%2Fosszefoglalo_a_filmtamogatasi_rendszer_strukturajarol_20160305.pdf&usg=AOvVaw2XncdgcxljA75-IU5Ds7h

[38] 2004. évi II. törvény a mozgóképről 2. § 5.

[39] Takó Sándor: *A filmkészítés folyamatát övező polgári jogi kérdések Magyarországon és az Egyesült Államokban, különös tekintettel a szerzői jogra* / Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle 2014 28.

[40] 2004. évi II. törvény a mozgóképről 2. § 23.

[41] Takó Sándor: *A filmkészítés folyamatát övező polgári jogi kérdések Magyarországon és az Egyesült Államokban, különös tekintettel a szerzői jogra* / Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle 2014 29.

[42] Kiss Roland: *Filmes adókedvezmény*, Világgazdaság (2010. 03. 31.) 3.

[43] Takó Sándor: *A filmkészítés folyamatát övező polgári jogi kérdések Magyarországon és az Egyesült Államokban, különös tekintettel a szerzői jogra* / Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle 2014 56.

[44] https://hvg.hu/kultura/20181010_Milliardokat_osztott_szet_a_Filmalap

[45] Szalay Klára: *Támogatni vagy nem támogatni? Filmtámogatási rendszerek kritikai megközelítése* / Pro Futuro 2016 56.

[46] Takó Sándor: *A filmkészítés folyamatát övező polgári jogi kérdések Magyarországon és az Egyesült Államokban, különös tekintettel a szerzői jogra / Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle 2014 21., 25.*

[47] Kiss Roland: *Filmes adókedvezmény, Világgazdaság (2010. 03. 31.) 3.*

[48] Eperjes János: *Filmipar Európában – 3. rész Európai filmtámogatási rendszerek*
<http://www.filmtett.ro/cikk/2643/filmipar-europaban-3-europai-filmtamogatasi-rendszerek>